

Δίκαιο Διοικητικών Διαφορών

Διοικητική Δικονομία

Νομιμότητα και Μορφές Παρανομίας Διοικητικής Πράξης

Βασικά Νομοθετήματα Ουσιαστικού Δικαίου:

- Σύνταγμα
- Ν. 2690/1999 Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
- Ειδικοί Νόμοι: πχ Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας,
Υπαλληλικός Κώδικας κ.α

Βασικά Νομοθετήματα Δικονομικού Δικαίου:

- αρ. 45 ΠΔ 18/1989 για ακυρωτικές
- αρ. 79 Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας ΚΔΔ για ουσίας

Θεμελιώδεις Αρχές Διοικητικού Δικαίου

= περιορισμοί διακριτικής ευχέρειας διοίκησης

- Η αρχή της νομιμότητας της δημόσιας διοίκησης (Δράση Διοίκησης: πάντα intra legem, ποτέ contra ή extra legem, όλες οι διοικητικές πράξεις πρέπει να πηγάζουν σε νομιμοποίηση στα θέματα τυπικής ή ουσιαστικής νομιμότητας, σε διάταξη κανόνα δικαίου που να τις προβλέπει, αν όχι, είναι παράνομες)
- Η αρχή της υπεροχής και της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος (το δημόσιο συμφέρον κρίνεται in globo, ως συμφέρον κοινής ωφέλειας και όχι αποκλειστικά ως συμφέρον του Δημοσίου, εξετάζεται πάντα στα πλαίσια της αρχής της νομιμότητας, εφαρμογή αρχής αναλογικότητας σε περίπτωση σύγκρουσης με άλλα έννομα συμφέροντα).
- Η αρχή της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου. (σαφήνεια, διαφάνεια και προβλεψιμότητα διοικητικής δράσης, καλόπιστη εφαρμογή κανόνων, επιείκεια, προστασία δικαιωμάτων που άντλησαν οι καλόπιστοι διοικούμενοι)
- Η αρχή της αναλογικότητας (αναγκαιότητα, προσφορότητα, λιγότερο επαχθής λύση)
- Η αρχή της αμεροληψίας των οργάνων της δημόσιας διοίκησης. (ασυμβίβαστα, κωλύματα φιλίας-έχθρας, αρχή ουδετερότητας)
- Η αρχή της ισότητας (και της αξιοκρατίας). (τυπική και ουσιαστική ισότητα= ουσιαστικά όμοιες καταστάσεις=ίδιοι κανόνες, ανόμοιες καταστάσεις=αναλογικοί κανόνες, χρήση αξιοκρατικών κριτηρίων)
- Η αρχή της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας της διοικητικής δράσης. (πληροφόρηση, δημοσιότητα, πρόσβαση σε διοικητικά στοιχεία, προθεσμία ενεργειών, οικονομία χρόνου και μέσων.)

Αρχή της νομιμότητας – συνέπεια παράβασης

Βασική αρχή που πρέπει να διέπει όλες τις ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ και εξετάζεται τόσο από 1) τα Διοικητικά όργανα (στα πλαίσια προσφυγών ή αιτήσεων ανάκλησης), όσο και από 2) τα Δικαστικά όργανα στα πλαίσια όλων των ενδίκων βοηθημάτων.

Όταν διοικητικό όργανο παραβιάζει κανόνα δικαίου, με τον οποίο προστατεύεται ή παρέχεται συγκεκριμένο δικαίωμα ή έννομο συμφέρον που αφορά ένα έννομο υλικό ή άυλο αγαθό, όσο και σε περίπτωση που το διοικητικό όργανο έχει υπερβεί το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του = **Παράνομη πράξη** που: 1) εξαφανίζεται διοικητικά α) με διοικητική προσφυγή, β) με αίτηση ανάκλησης, 2) εξαφανίζεται δικαστικά με ένδικα βοηθήματα (προσφυγή ουσίας, αίτηση ακύρωσης, ανακοπή) και 3) δημιουργεί αστική ευθύνη Δημοσίου προς αποζημίωση με αγωγή 105 ΕΙΣΝΑΚ.

ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ: Παραβίαση **οποιασδήποτε, σχετικής με την πράξη, υπέρτερης διάταξης νόμου**, (οιασδήποτε βαθμίδας πχ Νόμου, ΠΔ, Υ.Α. κ.α.), εθνικού ή ευρωπαϊκού δικαίου, καθώς και **παραβίαση θεμελιωδών αρχών του διοικητικού δικαίου** (αρχές ισότητας, αναλογικότητας κ.α.) ή **συνταγματικών δικαιωμάτων** (περιουσίας, ελεύθερης ανάπτυξης προσωπικότητας κ.α.)

1) Λόγοι ουσιαστικής ή εσωτερικής παρανομίας

2) Λόγοι τυπικής ή εξωτερικής παρανομίας

ΠΡΟΣΟΧΗ μην τους συγχέουμε με έλεγχο ουσίας ή νομιμότητας που έχουμε στις διοικητικές προσφυγές

Λόγοι τυπικής παρανομίας (προσοχή σε λυσιτέλεια αυτών)

1) Παραβίαση Αρμοδιότητας

Στην περίπτωση της παράβασης των κανόνων περί αρμοδιότητας, αρκεί κάθε είδος αναρμοδιότητα προκειμένου να θεμελιωθεί η σχετική παρανομία. Έτσι, παρανομία λόγω αναρμοδιότητας είναι δυνατόν να προκύπτει τόσο σε περίπτωση καθ' ύλην αναρμοδιότητας, όσο και σε κατά χρόνο και κατά τόπο. Αναρμοδιότητα είναι επίσης δυνατό να συνιστά η εκ μέρους του διοικητικού οργάνου υπέρβαση καθηκόντων.

2) Παραβίαση ουσιώδους τύπου διαδικασίας:

- i. Προηγούμενη ακρόαση του διοικουμένου (20 παρ. 2 Σ, αρ 6 ΚΔΔιαδ): Πριν την λήψη δυσμενών μέτρων κατά διοικουμένου, **απαιτείται** για όσα ζητήματα στηρίζονται στην **υποκειμενική** συμπεριφορά του, η προηγούμενη ακρόαση του από την Διοίκηση, δεν απαιτείται όταν έρεισμα αποτελούν **αντικειμενικά** δεδομένα πχ παραβίαση ύψους κατασκευής)
- ii. Κανόνες ορθής συγκρότησης και λειτουργίας διοικητικών οργάνων (+ ύπαρξη κωλύματος φιλίας, έχθρας)
- iii. Προηγούμενη γνωμοδότηση οργάνου (παραβίαση διαδικασίας απλής ή σύμφωνης γνώμης)
- iv. Ειδικότερες προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος επί της συγκεκριμένης διαδικασίας: Γνωστοποίηση του χρόνου συνεδρίασης σε προθεσμία (ΣτΕ 2114/2009) , οι προθεσμίες ενδεικτικές για διοίκηση, υποχρεωτικές για διοικούμενο.

3) Παραβίαση αιτιολογίας: ανύπαρκτη ή ελλιπής αιτιολογία. **ΚΑΝΟΝΑΣ**: η αιτιολογία αρκεί να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, **ΕΞΑΙΡΕΣΗ**: να απαιτείται υποχρεωτικά από τον Νόμο για την συγκεκριμένη περίπτωση ως πλήρης, ειδική και σαφής.

Λόγοι ουσιαστικής παρανομίας

1. **Παράβαση κατ' ουσία διάταξης νόμου** (κανόνων δικαίου που έχουν υπέρτερη τυπική δύναμη από την προσβαλλόμενη πράξη) + έλεγχος εξουσιοδοτικών ορίων νόμου για έκδοση της πράξης (επιλογή λύσης διαφορετικής από όσες προσδιορίζει η εξουσιοδότηση)
2. **Εσφαλμένη εκτίμηση Διοίκησης**, ως προς τη συνδρομή των πραγματικών περιστατικών (ουσιώδης πλάνη περί τα πράγματα που προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου).
3. Υπέρβαση των **άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης**: παραβίαση θεμελιωδών αρχών πχ. Ισότητας, αναλογικότητας. (δεν υπάρχει προσδιορισμένη λύση, αλλά η επιλογή που έγινε, είναι απαγορευμένη)
4. Παράλειψη **οφειλόμενης** νόμιμης ενέργειας (πχ για περιπτώσεις παραβίασης δέσμιας αρμοδιότητας)
5. Παράβαση **δεδικασμένου** δικαστικών αποφάσεων
6. **Κατάχρηση** εξουσίας (η πράξη είναι μεν τυπικά νόμιμη, δεν εξυπηρετεί όμως σκοπό δημοσίου συμφέροντος, αλλά, άλλο σκοπό)

Αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενοι λόγοι από τα Δικαστήρια (ανεξαρτήτως λυσιτέλειας, ενδιαφέρει την έννομη τάξη, υπεροχή ανακριτικής αρχής vs αρχή διαθέσεως)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΚΥΡΩΣΗΣ: Τα δικαστήρια κατά τον ακυρωτικό έλεγχο ελέγχουν αυτεπαγγέλτως (νομολογιακώς):

- 1) Αναρμοδιότητα της αρχής
- 2) ευθεία αντίθεση με το Σύνταγμα ή ρητή διάταξη νόμου (93 παρ. 4 Σ), ζήτημα αντισυνταγματικότητας
- 3) παραβίαση δεδικασμένου (95 παρ. 5 Σ).

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΟΥΣΙΑΣ: αρ. 79 παρ 1 ΚΔΔικ

Κατ' εξαίρεση, ο έλεγχος της προσβαλλόμενης πράξης ή παράλειψης, χωρεί αυτεπαγγέλτως, εκτεινόμενος στο σύνολό της προκειμένου να διακριβωθεί:

- 1) αν η πράξη έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο ή από συλλογικό όργανο που δεν έχει νόμιμη συγκρότηση ή σύνθεση
- 2) αν η πράξη είναι πλημμελής κατά τη νόμιμη βάση της (**Παράβαση λόγων ουσιαστικής παρανομίας βλ. ανωτέρω**)
- 3) αν υπάρχει παράβαση δεδικασμένου. (95 παρ. 5 Σ).

Οδηγός Επίλυσης Πρακτικών Υποθέσεων Δημοσίου Δικαίου

1. Ελέγχουμε αν είναι διοικητική διαφορά η επίδικη περίπτωση:

A. Νομική διατάραξη-διένεξη-αμφισβήτηση μιας έννομης κατάστασης

B. ΠΟΥ προκαλείται από (νομική / υλική) πράξη (ατομική διοικητική ή Κανονιστική) - παράλειψη ενός οργάνου του Δημοσίου (οργανικό) ή κατά την άσκησης δημόσιας εξουσίας (λειτουργικό)

Γ. ΚΑΙ αφορά / δημιουργεί σχέση διεπόμενη από ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ του Δημοσίου δικαίου, δηλαδή με κανόνες υπεροχής του Δημοσίου έναντι του πολίτη. (**Εξαιρέσεις:** πχ. εργαζόμενοι του Δημοσίου με σχέση ιδιωτικού δικαίου, η πράξη της πρόσληψης τους είναι διοικητική διαφορά, ενώ οι διαφορές που δημιουργούνται από την ίδια την εργασιακή σχέση, είναι ιδιωτικές διαφορές)

Αν ΝΑΙ τότε Διοικητική Διαφορά, με αρμοδιότητα των Διοικητικών Δικαστηρίων, αν ΌΧΙ τότε αρμοδιότητα Πολιτικών Δικαστηρίων που εξετάζουν κυρίως με βάση το Ιδιωτικό Δίκαιο.

2. Διαβάζουμε καλά τα πραγματικά περιστατικά και καθορίζουμε αντικείμενο διαφοράς:

Πρέπει να καθορίσουμε το αντικείμενο της διαφοράς που μας τίθεται.

Απαντούμε σε ένα πρόχειρο, στις εξής ερωτήσεις για τον προσφεύγοντα:

1. Σε τι κατηγορία νομοθεσίας μπορούμε να εντάξουμε την έννομη σχέση του ζημιωμένου;

Π.χ. φορολογική, υπαλληλική, ΟΤΑ; Επιβολή προστίμων; πειθαρχική; Αναγκαστική εκτέλεση; Ανατρέχουμε στα ειδικά νομοθετήματα για να την εντοπίσουμε ν. 702/77, ν. 1406/83.

2. Τι ζητάει για την δικαστική του προστασία;

Π.χ. Απλή ακύρωση πράξης; Μεταβολή προστίμου; Καταβολή χρημάτων; Διακοπή κατάσχεσης; Αλλαγή/διόρθωση διοικητικής απόφασης; Αναγνώριση κατάστασης;

Αφού απαντήσουμε στα ερωτήματα αυτά, έχουμε καθορίσει το αντικείμενο της διαφοράς, τότε μπορούμε να ξεκινήσουμε τον **έλεγχο**, αν είναι ακυρωτική διαφορά ή διαφορά ουσίας.

3. Ελέγχουμε το είδος της διαφοράς και που υπάγεται:

Ακυρωτικές είναι οι διαφορές : (ατομικές διοικητικές ή κανονιστικές πράξεις)

- Αναφέρονται σε κάποιο νόμο ως ακυρωτικές (βλ. ν. 702/1977 πχ. υπηρεσιακά ζητήματα υπαλλήλων, **ΠΡΟΣΟΧΗ:** υπαλληλικές διαφορές είναι ακυρωτικές και κάνουμε αίτηση ακύρωσης, από αυτές μόνο οι πειθαρχικές ποινές είναι ουσίας και μόνο για αυτές κάνουμε υπαλληλική προσφυγή αρ. 103 Σ, εκπαιδευτικές διαφορές, πολεοδομικές διαφορές κ.α)
- Αναφέρονται σε κάποιο νόμο ότι για την επίλυση τους επιλαμβάνεται το ΣτΕ ή το Δ.Εφετείο.
- Έλεγχος νομιμότητας και όχι ουσίας (βλ. εξουσία δικαστή)
- **Εμπειρικός κανόνας:** θεωρούνται ακυρωτικές ενώπιον ΣτΕ αρ. 95 Σ: όλες οι κανονιστικές πράξεις, καθώς και όλες οι ατομικές διοικητικές που δεν αναφέρονται ή δεν προβλέπονται σε κάποιον νόμο ως ουσίας.

Αίτημα: ζητάμε απλή ακύρωση εν όλω ή εν μέρει της εκτελεστής πράξης /της παράλειψης έκδοσης. **Εξουσία δικαστή:** περιορισμένη στην ακύρωση ή στην εντολή προς άρση παράλειψης, δεν υποκαθιστά διοίκηση αλλά παραπέμπει σε διοίκηση, λόγω της εξουσίας αυτής περιορισμένα ασφαλιστικά μέτρα.

Ουσίας είναι οι διαφορές : (μόνο ατομικές διοικητικές πράξεις! Όχι οι κανονιστικές, αν ερείδεται σε κανονιστική τότε εξετάζεται παρεμπιπτόντως η κανονιστική, δεν ακυρώνεται όμως)

- Αναφέρονται σε κάποιον νόμο ως ουσιαστικές ή ότι για την επίλυση τους επιλαμβάνονται τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (πχ διοικητικό πρωτοδικείο, διοικητικό εφετείο)

Που βλέπουμε αν είναι ουσίας: Ν 1406/83, αρ. 7 ν. 702/77, 6 παρ. 2 ΚΔΔ, αν δεν βρούμε εκεί την διαφορά τότε είναι ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ!

Εμπειρικός κανόνας: διαφορές χρηματικές, αναγκαστικής εκτέλεσης, πρόστιμα, δημοτικές, πειθαρχικές, φορολογικές. Έλεγχος νομιμότητας και ουσίας=πραγματικών περιστατικών,

- **Αίτημα:** ζητάμε ακύρωση ή και τροποποίηση της πράξης, εξέταση στην ουσία της=στα πραγματικά περιστατικά της, καταψήφιση αποζημίωσης ή χρηματικών ποσών, αναγνώριση δικαιωμάτων, βλάβης κ.α., **Εξουσία δικαστή:** πλήρους δικαιοδοσίας, ακύρωση + μεταρρύθμιση πράξης, υποκαθιστά διοίκηση καθώς διαμορφώνει το περιεχόμενο της πράξης. Ασφαλιστικά μέτρα πλήρους δικαιοδοσίας.

Σημαντικοί νόμοι αρμοδιότητας διοικητικών διαφορών

1. **N.702/1977**
2. **N.1406/1983**
3. **N.2717/1999 Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας**
4. **ΠΔ 18/89 Κωδικοποίηση διατάξεων για ΣτΕ**
5. **N.Δ. 356/74 Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων ΚΕΔΕ**
6. **N.3226/2004**
7. **N.3886/2010**
8. **N.3900/2010**
9. **N.3514/2006**
10. **Άρθρο 66 N. 4055/2012**
11. **Άρθρο 15 N. 3068/2002**
12. **Άρθρο 5 N. 2773/1999**

Αν δεν βρούμε κάποια παραπομπή της διαφοράς μας, τεκμήριο πάντα υπέρ ακυρωτικών στο ΣτΕ

4. Αφού Χαρακτηρίζουμε την επίδικη διαφορά, ελέγχουμε ποιον κώδικα δικονομίας εφαρμόζουμε:

Αν η διαφορά Ακυρωτική :

Ένδικο βοήθημα: **Αίτηση Ακυρώσεως** (95§1 Σ)

Εφαρμοζόμενη δικονομία: Π.Δ. 18/1989 (ΓΙΑ ΌΛΕΣ ΤΙΣ ΑΚΥΡΩΤΙΚΕΣ ΔΙΚΕΣ ΓΙΑ ΣτΕ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΦΕΤΕΙΑ)

Αν η διαφορά Ουσίας:

Ένδικο βοήθημα: **Προσφυγή, Αγωγή, Ανακοπή** (ΚΔΔ), Υπαλληλική Προσφυγή.

Εφαρμοζόμενη δικονομία: Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ) (ΓΙΑ ΌΛΕΣ ΤΙΣ ΔΙΚΕΣ ΟΥΣΙΑΣ -εκτός από υπαλληλική προσφυγή του αρ. 103 Σ που πάει στο ΣτΕ, οπότε αναλογικά ΠΔ 18/89 ΑΡ. 41επ)

5. Ελέγχουμε μετά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου του ενδίκου βοηθήματός μας

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΟΥΣΙΑΣ κατανομή αρμοδιότητας αρ. 6 ΚΔΔικ,

1ος ΒΑΘΜΟΣ: 1μελής Πρ. : < 60.000 ευρώ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ τις κοινωνικοασφαλιστικές (7 παρ. 1 του Ν. 702/1977), η ανακοπή του Αρ 216 ΚΔΔικ., φορολογικές + τελωνειακές διαφορές < 150.000 ευρώ

3μελής Πρ. : έχει την γενική αρμοδιότητα διαφορών ουσίας (ΚΔΔικ. 6 παρ. 1), εκλογικές ενστάσεις, διαφορές αλλοδαπών.

3μελής Εφ: (προσοχή σε πρώτο και τελευταίο βαθμό): διοικητικές συμβάσεις (ερμηνεία-εκτέλεση-λύση-τύπος) αρ. 6 παρ 2ά ΚΔΔικ, υπαλληλικές προσφυγές ΕΚΤΟΣ του Σ. 103 παρ. 4 (υποβ ή παύση σε Σ.τ.Ε.), μεγάλες φορολογικές τελωνειακές διαφορές >150.000 ευρώ αρ. 6 παρ. 2β ΚΔΔικ,

2° ΒΑΘΜΟΣ 1μελής Εφετείο: εφέσεις κατά των αποφάσεων του 1μελούς Δ.Πρ.

3μελής Εφ. : εφέσεις κατά των αποφάσεων του 3μελούς Δ.Πρ. + 3900/10 κατ' άλμα άσκηση έφεσης σε ΣτΕ,

---

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ

1ος ΒΑΘΜΟΣ: ανάλογα με το τι ορίζει ο νόμος: α. στο Εφετείο αιτήσεις ακυρώσεως για τις περιπτώσεις του αρ. 1 ν. 702/1977) β. στο Διοικ.Πρωτ. (μόνο για αλλοδαπούς), γ. στο ΣτΕ γενική ακυρωτική αρμοδιότητα αρ. 95 Σ., ο κανόνας: όταν δεν ορίζεται κάποιο ακυρωτικό δικαστήριο από τον Νόμο τότε πάμε ΣτΕ.

2ος ΒΑΘΜΟΣ: εφέσεις στο ΣτΕ εκτός αν το ΣτΕ είναι α' βαθμού, οπότε δικάζει σε α' και τελευταίο + 3900/10 κατ' άλμα άσκηση έφεσης σε ΣτΕ. Προσοχή δημοσιοϋπαλληλικής κατάστασης και άλλες, πρώτο και τελευταίο εφετείο.

(επί ουσίας και ακυρώσεως, το Σ.τ.Ε. δικάζει κατ' αναίρεση),

6. Ελέγχουμε τις εξής ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ (για ΑΙΤΗΣΕΩΣ ΑΚΥΡΩΣΕΩΣ – ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ)

α) Να είναι **ΕΚΤΕΛΕΣΤΗ** πράξη η προσβαλλόμενη [**ΌΧΙ**: τυπικοί νόμοι -ελέγχονται παρεμπιπτόντως-, ΠΝΠ, Εσωτερικές πράξεις της Διοίκησης (π.χ. διαβιβαστικά), Εγκύκλιοι (εξαίρεση οι εγκύκλιοι που εισάγουν πρόσθετους κανόνες από Νόμο που ερμηνεύουν=ψευδοερμηνευτικές), Πληροφοριακά έγγραφα, απλές γνώμες οργάνων ή συμβουλίων, προπαρασκευαστικές πράξεις, Βεβαιωτικές διοικητικές πράξεις, πράξεις που ενσωματώνονται σε μεταγενέστερη πράξη(πχ σύνθετη διοικητική ενέργεια έκδοσης άδειας), Κυβερνητικές πράξεις]

β) Εξετάζουμε **αν υπάρχει προβλεπόμενη ΕΝΔΙΚΟΦΑΝΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗ** που έπρεπε να έχει ασκηθεί (εξαίρεση όταν δεν έχει ενημερωθεί για αυτήν ο πολίτης) η οποία προσβάλλεται από την ημέρα έκδοσης απάντησης επί αυτής ή σε κάθε περίπτωση, από την πάροδο 3 μηνών, ως σιωπηρή απόρριψή της, συμπροσβάλλεται πάντα και η αρχική πράξη, ποτέ αυτόνομα η αρχική, καθώς αυτή ενσωματώνεται στην απόφαση της ενδικοφανούς.

γ) **Προθεσμία**: 60 ημέρες από την επομένη της κοινοποιήσεως / δημοσιεύσεώς της / από όταν ο αιτών έλαβε πλήρη γνώση της πράξης (Π.Δ. 18/89 αρ. 46, Κ.Δ.Δ. αρ. 66) προσοχή: 30 ημέρες για φορολογικές προσφυγές αρ. 66 παρ 2 ΚΔΔ!

- Αναστέλλεται επί ανωτέρας βίας (υγεία κ.α.) ή επί δικαστικών διακοπών : 1 Ιουλίου – 15 Σεπτεμβρίου: γενικός κανόνας, 1-31 Αυγούστου: φορολογικές διαφορές, οπότε και συνεχίζει από εκεί που σταμάτησε.
- Διακόπτεται, εφόσον ασκήθηκε οιαδήποτε προσφυγή και Επανεκκινεί είτε από την απάντηση, είτε από την πάροδο χρονικού διαστήματος που θέτει ο νόμος για απάντηση, είτε αν δεν ορίζεται διαφορετικά, μετά από 30 ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής, **Προσοχή: η διακοπή γίνεται μόνο για μια φορά και όχι για φορολογικές διαφορές!**

δ) Συνδρομή εννόμου συμφέροντος (π.δ. αρ 47): **άμεσο** (να προκύπτει ευθέως από την πράξη) + **προσωπικό** (ιδιαίτερος δεσμός λόγω της σχέσης του αιτούντος προς την πραγματική και νομική κατάσταση) + **ενεστώς** (να υπάρχει κατά την έκδοση της πράξης-άσκηση- εκδίκαση της υποθέσεως). Προσκομίζονται προαποδεικτικώς τα ανάλογα αποδεικτικά στοιχεία.

Ειδικότερα στοιχεία εννόμου συμφέροντος: προσωπικό Δικαίωμα + προσωπική Βλάβη

- Στηρίζεται σε **δικαίωμα** - Όχι απλή προσδοκία μελλοντικών οικονομικών ωφελημάτων, Όχι γενικό κοινωνικό ή πολιτικό ενδιαφέρον (Απαγόρευση actio popularis).
- Η πράξη έχει προκαλέσει υλική ή ηθική, **βλάβη** στον αιτούντα, ο αιτών υφίσταται τη βλάβη υπό ορισμένη ιδιότητα αναγνωριζόμενη από την έννομη τάξη.

ε) Να μην έχει κατατεθεί ήδη άλλη προσφυγή ή αίτηση ακυρώσεως στα Δικαστήρια για την ίδια πράξη. **Εξαίρεση**: αρ. 70 ΚΔΔικ, άσκηση δεύτερης προσφυγής εντός 60 ημερών, όταν η πρώτη έχει απορριφθεί τελεσιδίκως για τυπικό λόγο.

στ) Προσθήκη λόγων ακυρώσεως/προσφυγής με **Δικόγραφο προσθέτων λόγων που κατατίθεται στο δικαστήριο και επιδίδεται στον αντίδικο 15 ημέρες πριν από συζήτηση**, άρθρα 25 παρ. 1 πδ 18/1989 + 131 παρ. 1 ΚΔΔικ), όχι με Υπόμνημα (εξαίρεση: οι αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενοι λόγοι π.χ. αντισυνταγματικότητα)

ι) Επιτρέπεται η **πρόσθετη παρέμβαση** υπέρ του προσφεύγοντος (113 ΚΔΔικ επίδοση 20 ημέρες), ή μόνο υπέρ της διατήρησης της προσβαλλομένης πράξης (49 ΠΔ 18/89 επίδοση 6 ημέρες)

ια) **Υπομνήματα**: σε Προσφυγή πριν από την συζήτηση ή 3μέρες μετά, σε αίτηση ακυρώσεως 6 μέρες πριν την συζήτηση, και στις δύο περιπτώσεις, επιτρέπεται κατάθεση υπομνήματος για προσθήκη-αντίκρουση, 3 μέρες μετά την συζήτηση.

Διαδικαστικές πράξεις διενεργούμενες με κατάθεση και επίδοση ιδιαίτερου δικογράφου

1. πρόσθετοι λόγοι (άρθρα 25 παρ. 1 πδ 18/1989 + 131 παρ. 1, 235 παρ. 4, 253 παρ. 5, 255 παρ. 1 ΚΔΔικ)
2. παρέμβαση (άρθρα 49 παρ. 2 πδ 18/1989 + 114 παρ. 2 ΚΔΔικ)
3. παρεμπόμπουσα αγωγή (άρθρο 77 ΚΔΔικ)
4. ανακοίνωση της δίκης (άρθρο 114 παρ. 1 ΚΔΔικ)
5. προσεπίκληση αναγκαίου ομοδίκου (άρθρο 117 ΚΔΔικ)

Η έλλειψη κοινοποίησης θεραπεύεται αν ο προς τον η επίδοση παραστεί στο δικαστήριο και δεν αντιλέξει στην έλλειψή της (άρθρα 21 παρ. 6 πδ 18/1989 + 61 παρ. 1 ΚΔΔικ).

Το δικαστήριο μεριμνά για την αναβολή της δίκης (άρθρο 135 παρ. 3 ΚΔΔικ), τον ορισμό δικασίμου προς επανάληψή της ή προς συζήτηση μετά τη διεξαγωγή αποδείξεων (άρθρο 153 ΚΔΔικ) ή για την έκδοση προδικαστικής απόφασης προς διεξαγωγή αποδείξεων (άρθρο 152 ΚΔΔικ).

7. Ελέγχουμε αν μπορούμε ή αν πρέπει, να ασκήσουμε διοικητικές προσφυγές (του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας) για την υπόθεσή μας

ΟΠΟΤΕΔΗΠΟΤΕ: Αίτηση θεραπείας: υποβάλλεται στο ίδιο διοικητικό όργανο που την έχει εκδώσει, έλεγχος ουσίας και νομιμότητας, Ιεραρχική προσφυγή: στο ιεραρχικά ανώτερο διοικητικό όργανο, Έλεγχος νομιμότητας μόνο, όχι πραγματικών περιστατικών=ουσίας, ακύρωση όχι μεταβολή πράξης.

Ειδική προσφυγή: προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου, η οποία ορίζει προθεσμία μέσα στην οποία θα πρέπει να ασκηθεί καθώς και το αρμόδιο όργανο. Έλεγχος νομιμότητας μόνο.

Οι παραπάνω προσφυγές: **διακοπή για μια φορά** των προθεσμιών άσκησης αίτησης ακύρωσης/προσφυγής στα δικαστήρια, για το διάστημα που ορίζει ο νόμος για να αποφανθεί το διοικητικό όργανο (ή αν δεν ορίζεται, το διάστημα αυτό είναι 30 ημέρες). Διακοπή της προθεσμίας και η έναρξη ξανά από την αρχή. Στην 59η μέρα και να είμαστε, διακόπτεται η προθεσμία και ξεκινάμε πάλι από την 1η μέρα. ΔΕΝ εφαρμόζεται διακοπή στις φορολογικές προσφυγές (αρ. 67 ΚΔΔικ).

Ενδικοφανής προσφυγή: έλεγχος νομιμότητας και ουσίας της υπόθεσης, μέσα σε προθεσμία που ορίζει ο νόμος και σε όργανο που ορίζει ο νόμος, **ΠΡΟΣΟΧΗ:** οι λόγοι εσωτερικής και εξωτερικής νομιμότητας που προβάλλουμε κατά της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης με την ενδ. προσφυγής μας θα πρέπει είναι οι ίδιοι με αυτούς που θα καταθέσουμε μετά στην ΑΚ/ΠΡΟΣΦΥΓΗ. Εφόσον προβλέπεται ενδικοφανής τότε προϋπόθεση άσκησης αυτής, για μετέπειτα άσκηση Α.Κ./Προσφυγής, **ΑΛΛΙΩΣ** χάνουμε το δικαίωμα! Μπορούμε όμως να κάνουμε αγωγή ή ανακοπή- και να προβάλλουμε τους λόγους εκεί.

ΠΡΟΣΟΧΗ: δεν χρειάζεται να ονομάζεται ενδικοφανής στο νόμο μια προσφυγή, αρκεί να προκύπτει ότι γίνεται με αυτήν έλεγχος ουσίας ή να αναγράφεται η άσκηση αυτής ως προϋπόθεση για ένδικα βοηθήματα. Πχ ΙΚΑ προβλέπεται ενδικοφανής προσφυγή που ονομάζεται «ένσταση». Στις φορολογικές διαφορές προϋπόθεση παραδεκτού η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής αρ. 63 Ν. 4174/13 Κώδικας Φορολογικής Διαδικ. Η ενδικοφανής προσφυγή δεν διακόπτει καμία προθεσμία άσκησης ΑΚ/ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ, αλλά η προθεσμία τους τρέχει μετά τον χρόνο απάντησής της, καθώς προσβάλλεται πλέον η απόφαση επ' αυτής (ή τεκμαιρόμενη απόρριψη της μετά από άπρακτο τρίμηνο αν δεν ορίζεται προθεσμία απάντησης).

8. Αν έχουμε υπόθεση Ανακοπής τότε εφαρμόζουμε ως δικονομία τα Άρθρα 216 επ. του ΚΔΔ.

ΠΟΤΕ ΈΧΟΥΜΕ ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΝΑΚΟΠΗΣ: όταν η διαφορά μας αφορά ΜΟΝΟΝ πράξεις διοικητικής εκτέλεσης (π.χ. ταμειακή βεβαίωση προστίμου, κατάσχεση, πλειστηριασμό κ.α.)

- Προθεσμία άσκησης: 30 ημέρες, 10 ημέρες κατά του προγράμματος πλειστηριασμού
- Έλεγχος στο δικαστήριο κατά το νόμο και την ουσία=πραγματικά περιστατικά
- Αρμοδιότητα: Καθ' ύλην αποκλειστικά το Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο.

9. Αν έχουμε Αγωγή τότε εφαρμόζουμε ως δικονομία τα άρθρα 71 επόμενα του ΚΔΔ,

ΠΟΤΕ ΕΧΟΥΜΕ ΑΓΩΓΗ: ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΞΙΩΣΕΙΣ (ζητάμε χρήματα μόνο) από α. **έννομη σχέση δημοσίου δικαίου** ή β. **ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ πράξεις(+υλικές)/παραλήψεις** οργάνου κατά την άσκηση των καθηκόντων του

- Προθεσμία άσκησης: εντός του διαστήματος παραγραφής της αξίωσης πχ. μισθολογικές αξιώσεις προθεσμία 2 ετών, συνήθης προθεσμία 5ετία, αδικοπραξία 5ετία κ.ο.κ.

(προσοχή ΟΧΙ για φορολογικές χρηματικές διαφορές, για αυτές ασκείται μόνο προσφυγή)

- Μπορούμε να κάνουμε και αναγνωριστική αγωγή
- Λόγοι αγωγής: 1. αστική ευθύνη του κράτους (για αγωγή αποζημίωσης από αδικοπραξία οργάνων του Δημοσίου βλ. Εισ.Ν.ΑΚ 105-106 και 914 επ. ΑΚ), 2. αδικαιολόγητος πλουτισμός και 3. σύμβαση ή ευθεία αξίωση από σχέση δημοσίου δικαίου.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Επικουρικός χαρακτήρας αγωγής αρ. 78 ΚΔΔ ,αν δεν μπορούμε για οποιοδήποτε λόγο να ασκήσουμε άλλο βοήθημα, πχ χάσαμε προθεσμία, δεν ασκήσαμε ενδικοφανή προσφυγή κ.α. τότε ως έσχατη αμυνα ultimum refugium η άσκηση αγωγής!

10. Προσωρινή δικαστική προστασία στις Διαφορές Ουσίας (προσοχή: στις φορολογικές, η προθεσμία άσκησης προσφυγής και η άσκηση της, αναστέλλουν αυτοδικαίως την προσβαλλόμενη πράξη αρ. 69 ΚΔΔικ)

- **Αναστολή:** Άρθρα 200-205Α ΚΔΔικ: Αναστολή εκτέλεσης διοικητικών πράξεων επί προηγούμενης άσκησης προσφυγής ή ανακοπής 228 ΚΔΔικ, Προσοχή: να μην έχει ήδη εκτελεστεί η προσβαλλόμενη πράξη!

Λόγοι αναστολής: Ανεπανόρθωτη βλάβη/Μη αναστρέψιμη/Δυσχερώς επανορθώσιμη ή προδήλως βάσιμη προσφυγή.

+ SOS Αίτημα προσωρινής διαταγής αρ. 204 ΚΔΔ από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου μέχρι την εκδίκαση της Αναστολής. Στις φορολογικές αρ. 202-203 ΚΔΔικ ειδικές προϋποθέσεις.

- **Προσωρινή ρύθμιση κατάστασης:** Άρθρο 210 ΚΔΔικ: Επί προηγούμενης άσκησης προσφυγής ή αγωγής, κάθε πρόσφορου κατά την κρίση του δικαστηρίου μέτρου για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης. (π.χ. έκδοση φορολογικής ενημερότητας αν και δεν έχουμε πληρώσει φόρους)
- **Προσωρινή επιδίκαση απαίτησης:** Άρθρα 211-215 ΚΔΔ: Σε περίπτωση άσκησης αγωγής, επιδίκαση προσωρινώς, μέρος της απαίτησης για την οποία ασκήθηκε η αγωγή πριν την έκδοση απόφασης
- **Προσωρινή εκτελεστότητα μετά την έκδοση απόφασης** αγωγής: Άρθρο 80 ΚΔΔ: κήρυξη απόφασης προσωρινώς εκτελεστής, αν υπάρχει αδυναμία ή ιδιαίτερη δυσχέρεια του αιτούντος προς αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών διαβίωσης του ιδίου και της οικογένειάς του ή αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που συνηγορούν προς τούτο.
- **Αναστολή εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων** Άρθρα 206-209 ΚΔΔ: ασκείται ενώπιον του Δικαστηρίου που εκκρεμεί η **έφεση** ή ανακοπή ερημοδικίας για ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης του ενδίκου μέσου, βλάβη του αιτούντα.

11. Προσωρινή δικαστική προστασία στις Διαφορές Ακύρωσης

- **Αναστολή:** αρ. 52 Π.Δ. 18/1989: Ζητείται από το δικαστήριο που έχει ήδη κατατεθεί η αίτηση ακύρωσης, η αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, Παρεπόμενος χαρακτήρας έναντι της αίτησης ακύρωσης και αφορά ατομικές διοικητικές πράξεις και κατ' εξαίρεση κανονιστικές (εφόσον αποδεικνύεται άμεση και ευθεία βλάβη, η αναστολή όμως καταλαμβάνει μόνο τον αιτούντα).

Λόγοι αναστολής: Βλάβη Ανεπανόρθωτη, Δυσχερώς επανορθώσιμη, όχι απλή χρηματική ζημία αλλά ικανή για μη βιοπορισμό, ή προδήλως βάσιμη αίτησης ακύρωσης. Απαιτείται σε όλα αυτά απόδειξη, όχι απλώς επίκληση, αρκεί όμως και πιθανολόγηση.

+ **Προσωρινή διαταγή** αρ. 52 παρ. 5 ΠΔ 18/89 αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά την κατάθεσή της, προς τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου για έκδοση προσωρινής διαταγής αναστολής εκτελέσεως.

Λόγοι αδυναμίας αναστολής: Λόγοι υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη αίτηση ακύρωσης-ακόμη και αν υφίσταται ανεπανόρθωτη βλάβη, αν έχει ήδη εκτελεστεί η πράξη, αν έχει ήδη ανασταλεί διοικητικά, αν έχει ανακληθεί ή ακυρωθεί διοικητικά η πράξη, αν η πράξη είναι ευμενής διοικητική πράξη για τον προσφεύγοντα.

12. Έφεση σε ΣτΕ ακυρωτικών διαφορών

Αρ. 58 του ΠΔ 18/89 Σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκειται η οριστική απόφαση του διοικητικού εφετείου, επί αιτήσεως ακυρώσεως ή τριτανακοπής μόνον όταν **α)** δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή **β)** ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου.

13. ΑΙΤΗΣΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου

Άρθρο 69^Α ΠΔ 18/89, 105^Α ΚΔΔ (ακυρωτικές και ουσίας)

Δικαστική απόφαση, για την οποία κρίθηκε με απόφαση του ΕΔΔΑ ότι εκδόθηκε κατά παραβίαση δικαιώματος, υπόκειται σε αίτηση επανάληψης της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου που την εξέδωσε

14. Έκδοση Διοικητικής διαταγής πληρωμής (ουσίας)

Άρθρο 272^Α ΚΔΔ για χρηματικές αξιώσεις που δεν αμφισβητούνται α) πηγάζουν από διοικητική σύμβαση που έχει συναφθεί στο πλαίσιο εμπορικής συναλλαγής β) έχει ολοκληρωθεί ο προληπτικός έλεγχος της σχετικής δαπάνης και έχει αποβεί θετικός για την πληρωμή της αλλά αυτή δεν έχει ακόμα πληρωθεί.

15. Λογικό Διάγραμμα ερωταπαντήσεων αρμοδιότητας Διοικητικών Διαφορών

Ερώτημα 1: Είναι κανονιστική η πράξη που εξετάζουμε;

Αν ΝΑΙ -> Άσκηση αίτησης ακύρωσης ενώπιον του ΣτΕ και εξετάζουμε ερώτημα 3,

Αν ΌΧΙ -> εξετάζουμε ερώτημα 2.

Ερώτημα 2: Έχουμε διαφορά ουσίας; (ελέγχουμε για τον σκοπό αυτό τις διατάξεις των υπαγόμενων διαφορών του Ν. 1406/1983 και το αρ. 7 του Ν. 702/1977

Αν ΝΑΙ -> 1. Ένδικο βοήθημα: α. Προσφυγή β. Αγωγή, εάν το αίτημα είναι η επιδίκαση χρηματικού ποσού γ. Ανακοπή, εάν στρεφόμεστε κατά πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης, δ. υπαλληλική προσφυγή Δ Εφετείο ν. 2944/01, εξαίρεση: υποβιβασμός/παύση σύμφωνα με το άρθρο 103 § 4 Συντ. Δικάζεται μόνο από το ΣτΕ. Δικονομία σε υπαλληλική προσφυγή αναλογικά με τα άρθρα 41-44 ΠΔ 18/1989,

Αν ΌΧΙ -> είναι ατομική διοικητική πράξη και η διαφορά ακυρωτική και εξετάζουμε ερώτημα 3.

Ερώτημα 3: Έχουμε ακυρωτική διαφορά με αρμοδιότητα στο Διοικητικό Εφετείο; (ελέγχουμε για τον σκοπό αυτό τις διατάξεις των υπαγόμενων διαφορών του Ν. 702/1977)

Αν ΝΑΙ -> 1. Ένδικο βοήθημα: η αίτηση ακύρωσης 2. Κατανομή αρμοδιότητας: αρ. 1 Ν. 702/1977 3. Εφαρμοστέα δικονομία: ΠΔ 18/1989 (όπως ορίζει το αρ. 4 Ν. 702/1977),

Αν ΌΧΙ -> Τεκμήριο αρμοδιότητας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ), σύμφωνα με το ά. 95 § 1 στοιχ. α' Σ. 1. Ένδικο βοήθημα: η αίτηση ακύρωσης, 2. εφαρμοστέα δικονομία ΠΔ 18/1989

ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Πρακτικό 1. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ -ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ, ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ

Το Κτηματολόγιο ΝΠΔΔ προκηρύσσει 10 θέσεις συμβασιούχων Περιφερειακών Διευθυντών του κλάδου ΠΕ Νομικών. Μετά από τον έλεγχο των δικαιολογητικών των υποψηφίων, το ΑΣΕΠ καταρτίζει τον πίνακα κατάταξης των υποψηφίων για την κατάληψη θέσεως προσωπικού με σειρά προτεραιότητας. Διάταξη νόμου επιτρέπει ποσόστωση περιφερειακών διευθυντών, υπέρ κατόχων μεταπτυχιακών Δημοσίου Δικαίου με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος έθεσε ποσόστωση στην προκήρυξη 40% υπέρ μεταπτυχιακών Δικαίου του Περιβάλλοντος. Η Α κάτοχος μεταπτυχιακού Διοικητικού Δικαίου, θεωρεί ότι παρανόμως δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα κατάταξης ασκεί κατά αυτού, προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. **Ερωτάται:**

Α) Τι συμβαίνει με την αρμοδιότητα;

Απ) Ακυρωτική διοικητική διαφορά, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 γ — Ν. 702/1977, ΠΡΟΣΟΧΉ δεν αφορά ανάθεση καθηκόντων Γενικού Διευθυντή. Παρ.2 στ'. Επίσης, η έννοια συμβουσιούχος συνεπάγεται αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων, υπερισχύει όμως η ειδική διοικητική διαδικασία για το κριτήριο. Ένδικο βοήθημα: Αίτηση ακυρώσεως (άρθρο 1, Ν. 702/1977 - 45, π.δ. 18/1989) Δικαστήριο: άρθρο 1, Ν. 702/1977 Αρμοδιότητα: 3μελή Δ.Εφετεία, συνεπώς, το αναρμόδιο Δ. Πρωτοδικείο Αθηνών θα παραπέμψει την διαφορά δυνάμει των άρθρων 12-2/ΚΔΔ και 34-1 Ν. 1968/1991 και θα δικάσει το Δ. Εφετείο με βάση το ΠΔ 18/89.

Β) Τι θα συμβεί εάν η Α: **i) υπογράψει η ίδια το δικόγραφο και ορίζει ως αντίκλητο και πληρεξούσιο τον δικηγόρο της** i) απαράδεκτο δικόγραφο για αίτηση ακυρώσεως αρ. 17 ΠΔ 18/1989, στις ουσίας επιτρέπεται αρ. 27 ΚΔΔικ **ii) έχει δώσει πληρεξουσιότητα στον δικηγόρο της με ιδιωτικό έγγραφο με βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής;** ii) πληρεξουσιότητα με ιδιωτικό έγγραφο μόνο για Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια σε διαφορές ουσίας αρ 30 παρ. 2 ΚΔΔικ, συνεπώς απαράδεκτο αν δεν παρασταθεί να νομιμοποιήσει στο ακροατήριο αρ. 27 πδ 18/1989, αν παραστεί ένας τους, μπορεί να ζητήσει αναβολή ή εύλογη προθεσμία για κατάθεση νομιμοποίησης. **iii) Αλλάζει κάτι αν έχει συνυπογράψει το δικόγραφο η Α;** iii) σε συνυπογραφή απαιτείται παράσταση του δικηγόρου να δηλώσει τη πληρεξουσιότητα του αρ. 27 πδ 18/1989, εξαίρεση η παρ. 6 του αρ. 33 όπου γίνεται έγγραφη δήλωση στην γραμματεία πριν την δικάσιμο **iv) έχει δώσει πληρεξουσιότητα στον πληρεξούσιο δικηγόρο της με συμβολαιογραφικό έγγραφο και τελευταίος όμως δεν μπορέσει να παραστεί στη συζήτηση της υπόθεσης λόγω τροχαίου την προηγούμενη ημέρα;** iv) αρ. 27 πδ 18/1989 σε ανωτέρα βία, αίτηση επανασυζήτησης εντός προθεσμίας 10 ημερών, στη πράξη θα κριθεί από το δικαστήριο αν το τροχαίο είχε συνέπεια την αδυναμία επικοινωνίας με την διάδικο ή άλλο δικηγόρο για παροχή αναβολής ή εύλογης προθεσμίας συμπλήρωσης νομιμοποίησης.

Γ) Ποιοι είναι οι λόγοι παρανομίας της πράξης; Σύνθετη διοικητική ενέργεια, προκήρυξη-πίνακας κατάταξης (σύνολο πολλαπλών ατομικών πράξεων), προσβάλλεται εδώ η παράλειψη, αποκλειστικοί λόγοι παρανομίας αρ. 48 ΠΔ 18/89: 1. Παραβίαση κατ' ουσίαν διάταξης νόμου: α. υπέρβαση νομοθετικής εξουσιοδότησης για την περαιτέρω εξειδίκευση μεταπτυχιακού, β. παραβίαση άκρων ορίων διακριτικής ευχέρειας για το ύψος του ποσοστού: παραβίαση αρχής της ισότητας και παραβίαση αρχής αναλογικότητας. **Ποια θα είναι η τύχη του ισχυρισμού της, αν τους επικαλεσθεί με υπόμνημα;** 2. αρ 25 παρ. 1 ΠΔ 18/89 με υπόμνημα δεν μπορούν να προστεθούν λόγοι ακυρώσεως, μόνον με ξεχωριστό δικόγραφο που επιδίδεται 15 ημέρες πριν, λόγοι αντισυνταγματικότητας όμως ελέγχονται αυτεπάγγελτα, συνεπώς αδιάφορο αν υποβλήθηκαν με υπόμνημα.

Δ) Μπορούν να συμμετάσχουν στη δίκη η Β, η οποία θεωρεί ότι, επίσης κατά παράνομο τρόπο, δεν συμπεριλαμβάνεται και η ίδια στον πίνακα κατάταξης αλλά και η Γ που είναι μεν κάτοχος μεταπτυχιακού αλλά αποτυχούσα;

Απ) Αρ. 49 πδ 18/1989 παρέμβαση μόνο υπέρ διατήρησης πράξης, άρα όχι για Β, η Γ όχι γιατί δεν έχει έννομο συμφέρον. (Σε ΟΥΣΙΑΣ όμως 113ΚΔΔ προσθ. παρέμβαση υπέρ οιουδήποτε διαδίκου)

Ε) Ποια ασφαλιστικά μέτρα μπορεί να ζητήσει η Α κατά 1) προκήρυξης που περιλαμβάνει απόφαση ποσόστωσης του Υπουργού Απ) 1. ασφαλιστικά μέτρα κατά της προκήρυξης δεν μπορούν να κατατεθούν γιατί κατά την έκδοση του πίνακα έχει ήδη εκτελεστεί η πράξη αρ. 52 ΠΔ 18/89, αν δεν είχε εκτελεστεί, αναστολή εκτελέσεως κανονιστικής πράξεως δεν χορηγείται, εκτός εάν από την εκτέλεση θα υποστεί ευθέως και αμέσως, συγκεκριμένη και δυσχερώς επανορθώσιμη ζημία, οπότε και χορηγείται μερική μόνο αναστολή της πράξεως αυτής, δηλαδή καθόσον αφορά τον αιτούντα 2) του πίνακα κατάταξης; 2. κατά του πίνακα κατάταξης χωρεί αναστολή αρ. 52 πδ 18/1989. **Μπορεί να ζητήσει αίτηση θεραπείας των πράξεων αυτών;** Κατά προκήρυξης όχι κανονιστική πράξη αρ. 24, 27 ΚΔΔιαδ, κατά κατάταξης ναι ατομική διοικητική.

ΣΤ) Αν απορριφθεί η αίτηση ακύρωσης, ποια ένδικα μέσα έχει; Αρ. 5^Α 702/77 αποκλείεται η έφεση για πράξεις υπηρ. κατάστασης/διορισμού με ΑΣΕΠ, εξαίρεση, πράξεις εκτός ΑΣΕΠ κ.α. άρα εκδίκαση σε α και τελευταίο βαθμό. Δικαίωμα όμως αναίρεσης αρ. 53 ΠΔ 18/89 εφόσον υπάρχει αντίθετη νομολογία ΣτΕ ή κενό νομολογίας ΣτΕ.

Ι) Αν η Α προσληφθεί και αποκτήσει μετά διδακτορικό, με ποιο ένδικο βοήθημα μπορεί να απαιτήσει το επίδομα του;

Απ) Ως συμβασιούχος εφαρμόζεται το Ιδιωτικό Δίκαιο για τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης και τις απαιτήσεις της κατά του ΝΠΔΔ, άρα μόνο με αγωγή στα πολιτικά δικαστήρια. Αν δεν ήταν συμβασιούχος, αλλά μόνιμη υπάλληλος, θα το ζητούσε με αγωγή στα διοικητικά δικαστήρια, με αξίωση ευθέως από το νόμο.

ΙΑ) Αν απέχει από την υπηρεσία της πάνω από 3 μήνες και της επιβληθεί απευθείας ποινή 1 μήνα από τον Πρόεδρο του ΝΠΔΔ, ποια είναι η άμυνας της;

Η αδικαιολόγητη αποχή από την υπηρεσία=πειθαρχικό αδίκημα, ν. 3528/07 ΥΚ, ωστόσο για κάθε ποινή αρ. 134 ΥΚ κλήση απολογία, ουσιώδης τύπος, δικαίωμα «υπαλληλικής προσφυγής» αρ. 142 ΥΚ στο Διοικητικό Εφετείο για ακύρωση ποινής, ΌΧΙ υποχρέωση ένστασης αρ. 141 ΥΚ.

Πρακτικό 2. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ -ΠΡΟΣΤΙΜΑ , ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ - ΠΡΟΣΦΥΓΗ - ΑΝΑΚΟΠΗ

Με πράξη του Περιφερειάρχη Αττικής, που δεν κοινοποιήθηκε, η Περιφέρεια Αττικής ανακάλεσε στις 01.04.2018 την από 01.02.2010 άδεια λειτουργίας ΙΚΤΕΟ ιδιοκτησίας της εταιρείας Ε, λόγω ελλείψεως μελέτης επιπτώσεων. Την ίδια ημέρα εκδίδεται από την Περιφέρεια Αττικής και πράξη επιβολής προστίμου ύψους 70.000€ και κοινοποιείται στο νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας την 04.04.2018. Την 29.04.2018 η εταιρεία Ε ασκεί αίτηση θεραπείας κατά των δύο αυτών πράξεων επί της οποίας δε λαμβάνει καμία απάντηση. Στις 04.06.2018 εκδίδεται πράξη βεβαίωσης του προστίμου στην οικεία ΔΟΥ το οποίο το διαπιστώνει ο λογιστής της εταιρείας στο taxis στις 20.07.2018. **Ερωτάται:**

Α) Ενώπιον ποιου δικαστηρίου, με ποιο ένδικο βοήθημα και σε ποια προθεσμία, μπορεί να προσφύγει η Ε για να αμυνθεί; Ποια είναι η δυνατότητα προσωρινής δικαστικής προστασίας;

Απ) 1. Πράξη ανάκλησης: αρ. 1 παρ. 11β ν. 702/77 διαφορά ακυρωτική, αίτηση ακυρώσεως σε ζμελες Δ. Εφετείο, η πράξη δεν κοινοποιήθηκε, πλήρης γνώση τεκμαίρεται συνεπώς από αίτηση θεραπείας και εκκινεί από τότε η προθεσμία βοημερών, ωστόσο διακόπηκε με την άσκηση αυτής για 30ημερες και εκκινεί μετά από αυτήν αρ. 46 ΠΔ 18/89 άρα από 29-5 εως 29-7, ωστόσο αναστολή από 1-7 εως 15-9 11 του Κώδικα των Νόμων περί των Δικών του Δημοσίου το οποίο εφαρμόζεται για λόγους ισότητας σε ακυρωτικές και ουσίας πλην φορολογικών, άρα 29-5 εως 1-7, 31 ημέρες και από 15-9 εως 13-10 29 ημέρες. / δυνατότητα αίτησης αναστολής και προσωρινής διαταγής αρ. 52 πδ 18/89 επικαλούμενη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, δεν χωρεί προσωρινή προστασία αν προχώρησαν ήδη πράξεις εκτέλεσης της ανάκλησης. **2. πράξη προστίμου:** το αρ. 1 παρ. 4^Α ν. 1406/83 καταργήθηκε, διαφορά ουσίας, προσφυγή σε ζμελες Δ. Πρωτοδικείο αρ. 66 ν.4055/2012, επειδή κοινοποιήθηκε, η προθεσμία εκκινεί με την κοινοποίηση αρ. 66ΚΔΔικ, ωστόσο, επειδή αυτή διακόπηκε με την άσκηση αίτησης θεραπείας για 30ημερες, εκκινεί μετά από αυτήν αρ. 61 παρ. 4 και 67 ΚΔΔικ βλ. απ. 1, εως 13-10. Δυνατότητα αναστολής και προσωρινής διαταγής αρ. 200-205 ΚΔΔικ μέχρι την βεβαίωση όμως σε Δου, καθώς βεβαίωση σε ΔΟΥ = βεβαίωση ευρεία έννοια, ταμειακή βεβαίωση, πράξη εκτέλεσης, δεν χωρεί αναστολή κατά πράξης επιβολής προστίμου (βεβαίωση στενή έννοια) καθώς έχει ήδη εκτελεστεί.

Β) Σε περίπτωση έκδοσης απάντησης της προσφυγής από την Περιφέρεια με άρση της ανάκλησης, αλλά με αλλαγή της κατηγορίας λειτουργίας και μείωση του προστίμου πριν την δικάσιμο των ενδίκων βοηθημάτων, τι πρέπει να κάνει ο δικηγόρος της Ε; Απ) Η άρση ανάκλησης, καταργεί την ακυρωτική δίκη, εφόσον παραμένει δυσμενές περιεχόμενο ή αντικατάσταση με όμοια, δυνατότητα συνέχισης με ιδιαίτερο δικόγραφο αρ. 32 ΠΔ, 6 ημέρες πριν, κατάθεση + επίδοση. Για την δίκη προστίμου θα πρέπει να ενημερώσει με το υπόμνημα αρ. 138 ΚΔΔικ 3 ημέρες μετά.

Γ) Θα μπορούσε η Ε να συμπεροσβάλει με το πρόστιμο, την πράξη του Υπουργού Μεταφορών που θέσπιζε κατώτατο πλαφόν προστίμου 70.000, ποιος ο λόγος παρανομίας; Απ) Πράξη κανονιστική, συνεπώς δεν συμπεροσβάλλεται παραδεκτώς με την προσφυγή ουσίας της ατομικής διοικητικής πράξης του προστίμου, αλλά εξετάζεται η νομιμότητα κάθε κανονιστικής πράξης. παρεμπιπτόντως κατά το μέρος που αποτέλεσε την νόμιμη βάση έκδοσης της προσβαλλόμενης ατομικής διοικητικής. | Λόγος παρανομίας: η επίκληση αντισυνταγματικότητας κατά παράβαση αρχής αναλογικότητας της εξουσιοδοτικής διάταξης που θέσπιζε το πλαφόν. | **Τι θα γινόταν αν η πράξη του Υπουργού είχε εκδοθεί στις 20.03.2018 και είχε συμπεροσβληθεί;** Αν η προσφυγή του προστίμου είχε κατατεθεί εντός της νόμιμης προθεσμίας προσβολής της κανονιστικής, βοήμερες από δημοσίευση σε ΦΕΚ, τότε το Δ. Πρωτοδικείο θα διαχώριζε το δικόγραφο αρ. 122 παρ. 6 ΚΔΔικ και θα την παρέπεμπε στο αρμόδιο δικαστήριο αρ. 12 ΚΔΔικ, το οποίο θα ήταν. ελλείψει ειδικής αρμοδιότητας Δ. Εφετείου, το ΣΤΕ, το οποίο θα την δικάζε ως ακυρωτική. |σημ: αν είχαμε ακυρωτική διαφορά κατά ατομικής διοικητικής και ταυτόχρονα κατά της κανονιστικής της, τότε αρ. 34^α πδ 18/89 εκδίκαση ατομικής σε εφετείο και διαχωρισμός δικογράφου σε ΣΤΕ για κανονιστική|.

Δ) Ποια η άμυνα της Ε έναντι της πράξης βεβαίωσης του προστίμου, ενώπιον ποιου δικαστηρίου, με ποιο περιεχόμενο και σε ποια προθεσμία;

Απ) πράξη βεβαίωσης σε ΔΟΥ = πράξη εκτέλεσης, άρα κατάθεση ανακοπής κατά της πράξης ταμειακής βεβαίωσης αρ. 217 ΚΔΔικ και 73 ΚΕΔΕ | εντός προθεσμίας 30 ημερών από πλήρη γνώση αρ 220 ΚΔΔικ, στο μονομελές δ. πρωτοδικείο αρ. 218 ΚΔΔικ όχι το τριμελές του αρ. 6, ανακοπή=ειδική διαδικασία διαφορών ουσίας. Εφόσον δεν κοινοποιήθηκε, θα πρέπει να αποδείξει η Ε γεγονότα πλήρους γνώσης, πχ ατομική ειδοποίηση χρέους ή αίτηση προς ΔΟΥ για λήψη στοιχείων για να αρχίσει η προθεσμία. Επειδή η γνώση έγινε εντός 1/7-15/9 αναστέλλεται η προθεσμία άσκησης των 30 ημερών. Φορολογικές διαφορές μόνο αναστέλλονται 1-31 Αυγούστου, αυτή δεν είναι όμως διαφορά φόρου, αλλά αναγκαστικής εκτέλεσης προστίμου. Το περιεχόμενο της ανακοπής αφορά τη νομιμότητα της πράξης βεβαίωσης 224 ΚΔΔικ και όχι παρανομία του τίτλου βεβαίωσης (εν στενή έννοια βεβαίωση=πράξη προστίμου οικείας υπηρεσίας), εφόσον δεν έχει τελεσιδικήσει η προσφυγή, μπορεί να προτείνει και παρανομία του τίτλου. Με βάση το αρ. 224 ΚΔΔικ εφόσον δεν έχει ασκηθεί προηγούμενη προσφυγή ή δεν υπάρχει δεδικασμένο, τότε μπορούν να προταθούν νομίμως, όλοι οι λόγοι παρανομίας του τίτλου που αποτέλεσε το έρεισμα της βεβαίωσης της οφειλής, δλδ της πράξης επιβολής προστίμου. **Έχει προσωρινή δικαστική προστασία;** Αρ. 228 ΚΔΔικ Η ανακοπή δεν συνεπάγεται αναστολή εκτέλεσης αλλά απαιτείται αυτοτελής κατάθεση ασφαλιστικών μέτρων αναστολής αρ. 200 ΚΔΔικ κατά της εκτέλεσης της πράξης βεβαίωσης του προστίμου σε ΔΟΥ.

Ε) Αν κατά τον χρόνο της συζήτησης του δίκης του προστίμου εκδοθεί ευμενέστερη νέα Υ.Α. τι θα άλλαζε;

Απ) Δεν αλλάζει τίποτα, το δικαστήριο εξετάζει πάντα την νομιμότητα της πράξης κατά τον χρόνο έκδοσης της. Αν δεν έχει δοθεί αναδρομική ισχύ στην νέα Υ.Α., τότε το δικαστήριο δεσμεύεται να εξετάσει την νομιμότητα του προστίμου, υπό το ισχύον κατά το χρόνο έκδοσης καθεστώς, έστω και δυσμενέστερο.

Πρακτικό 3. ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ, ΑΓΩΓΗ - άρθ. 105 ΕισΝΑΚ: Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που του έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο.

Η Α συμφωνεί και μπαίνει για βόλτα σε περιπολικό της ΕΛ.ΑΣ. που οδηγεί εν ώρα υπηρεσίας ο φίλος της, αστυνομικός Β. Λόγω παραβίασης στοπ από τον οδηγό αστυνομικό Β, το όχημα συγκρούεται σφοδρά και τραυματίζεται ο τένοντας του δεξιού χεριού της Α. Ο Γ Ιατρός του Πανεπιστημιακού νοσοκομείου Τρίπολης κατά την αποκατάσταση του χεριού της Α, ενήργησε με βαριά αμέλεια και δεν αποκατέστησε το τένοντα, με αποτέλεσμα να προσβληθεί σε μόνιμη βάση, η υγεία της ασθενούς.

Ερωτάται:

1. Πώς η Α θα καλύψει την ζημία που υπέστη με το τροχαίο; Με ποιο ένδικο βοήθημα και ενώπιον ποιου δικαστηρίου;

Απ) ΝΑΙ Αστική ευθύνη για δημόσιο και οδηγό αστυνομικό, με αγωγή όμως στα πολιτικά δικαστήρια, αρ. 1 παρ 2^η ν. 1406/1983 αυτοκινητιστικές αγωγές=εξαίρεση από διοικητικό πρωτοδικείο. ΟΧΙ αστική ευθύνη δημοσίου αρ. 105 ΕΙΣΝΑ εφόσον το δημόσιο αποδείξει ότι έγινε εκτός κύκλου καθηκόντων του αστυνομικού, άρα, εκτός άσκησης δημόσιας εξουσίας.

2. Υπάρχει ευθύνη (του Νοσοκομείου ή του ιατρού) για αποζημίωση, σε ποια νομική βάση στηρίζεται αυτή και ποιο είναι το αρμόδιο Δικαστήριο; Θα άλλαζε κάτι αν δεν υπήρχε βαριά αμέλεια;

Απ) Κατ' αρχήν ευθύνεται το Νοσοκομείο (άρθ. 105) και η σχετική αγωγή υπάγεται στην δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων (άρθρ. 1 § 2 περ. η' ν. 1406/1983) και θα πρέπει να εισαχθεί στο Μονομελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Τρίπολης (άρθρ. 6 § 1 και 2 ΚωδΔιοικΔικ), εφόσον δεν υπερβαίνει τις 60.000€, διαφορετικά στο Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Τρίπολης. Αν όμως ο ιατρός παραβιάσει τους θεμελιώδεις αναγνωρισμένους κανόνες της ιατρικής επιστήμης και η ενέργειά του δεν ήταν σύμφωνη με το αντικειμενικώς επιβαλλόμενο καθήκον επιμελείας τότε ευθύνεται "εις ολόκληρον" με το Νοσοκομείο (άρθρ. 105 εδ. β ΕισΝΑΚ), πλην όμως η αγωγή στρεφόμενη κατά του ιατρού προσωπικά, υπάγεται στην δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, καθώς οφείλεται σε προσωπικό πταίσμα οργάνου, που ενήργησε εκτός του κύκλου των υπηρεσιακών του καθηκόντων, έτσι, πρόκειται για ιδιωτική διαφορά (ΑΠ 1067/2015 ΝοΒ 2016.923 ΤΝΠ ΔΣΑ). Αν δεν υπήρχε βαριά αμέλεια τότε η αγωγή κατά του ιατρού συνεκδικάζεται μαζί με την αγωγή κατά του Νοσοκομείου, στο Διοικητικό Πρωτοδικείο.

3. Με την υπόθεση ότι υπάρχει ευθύνη του Νοσοκομείου και αυτό υποχρεώνεται πρωτοδίκως να καταβάλλει στην ασθενή το ποσό των 10.000 € για την αποκατάσταση των υλικών ζημιών της ασθενούς και το ποσό των 4.000 € για την χρηματική ικανοποίησή της. Έχει δικαίωμα το Νοσοκομείο να ασκήσει έφεση κατά της άνω απόφασης; Εντός πόσης προθεσμίας και ενώπιον ποίου Δικαστηρίου; / Η ασθενής έχει δικαίωμα να ασκήσει και αυτή έφεση αν ναι, εντός πόσης προθεσμίας; Αν δεν ασκήσει έφεση, έχει κάποιο ένδικο βοήθημα για να αντικρούσει την έφεση του Νοσοκομείου;

Απ) Το Νοσοκομείο έχει δικαίωμα να ασκήσει έφεση εντός 60 ημερών από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης (άρθρ. 94 ΚΔΔικ), μόνον για το κεφάλαιο των υλικών ζημιών γιατί αυτό υπερβαίνει το ποσό των 5.000 € πάνω από το οποίο επιτρέπεται έφεση (άρθρ. 92 ΚΔΔικ). Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης είναι το Μονομελές Διοικητικό Εφετείο Τρίπολης (άρθρ. 6 § 6 ΚΔΔικ). Ο ασθενής έχει και αυτός δικαίωμα να ασκήσει **αντίθετη έφεση (έφεση χωρίς περιορισμό λόγων)** στο άνω δικαστήριο μέσα στην προαναφερθείσα προθεσμία. Μετά την πάροδο της προθεσμίας της έφεσης έχει δικαίωμα να ασκήσει **αντέφεση (έφεση μόνο πάνω στους λόγους της ασκηθείσας έφεσης)** εφόσον το Νοσοκομείο άσκησε έφεση (άρθρ. 100 ΚΔΔικ).

4. Αν το ένδικο βοήθημα του ασθενούς προσδιορισθεί μετά παρέλευση 6 και πλέον ετών από την άσκησή του, υπάρχει κίνδυνος παραγραφής των αξιώσεων του ασθενούς «εν επιδικία»; ενόψει του ότι κατ' αρχήν η παραγραφή των αξιώσεων εξ αδικοπραξίας είναι 5ετής (άρθρ. 937 ΑΚ και άρθρ. 48 § 1 ν.496/1974)/ Επίσης πως μπορούν να ζητηθούν οι επιπλέον δαπάνες που έγιναν μέχρι τη δίκη;/ Αν η αγωγή απορριφθεί ως απαράδεκτη; τι μπορεί να κάνει η ενάγουσα;

Απ) Δεν υπάρχει κίνδυνος παραγραφής «εν επιδικία» ούτε για την αγωγή κατά του Νοσοκομείου ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων καθ' ως άρθρ. 75 ΚΔΔικ παραγραφή αρχίζει μόνο από την τελεσιδικία της απόφασης ή την κατάργηση της δίκης, ούτε τίθεται ζήτημα παραγραφής για την αγωγή κατά του ιατρού ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων (άρθρ. 261 ΑΚ). / Οι επιπλέον δαπάνες ζητούνται με **παρεμπόμπουσα αγωγή** που κατατίθεται στο ίδιο δικαστήριο και επιδίδεται στους εναγόμενους 6 πλήρεις μέρες πριν τη δίκη, άρθρο 77 ΚΔΔικ και συνεκδικάζεται με την κύρια αγωγή. / αρ. 76 παρ. 2 ΚΔΔ επαναφορά με νέα αγωγή εντός 60 ημερών.

5. Η ασθενής μπορεί να ζητήσει προσωρινή επιδίκαση κάποιου ποσού για να καλύψει κάποια έξοδα και αμοιβές, που δεν καλύπτονται από τον ΕΟΠΥΥ; Αν ναι, ποιο ένδικο βοήθημα πρέπει να ασκήσει και ενώπιον ποίου Δικαστηρίου;

Απ) Ναι, μπορεί ο ενάγων να ζητήσει με αίτησή του προσωρινή επιδίκαση της απαίτησής του ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η αγωγή του. (άρθρ.211 επ.Κ.Διοικ.Δικ)

Πρακτικό 4. ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ, ΠΡΟΣΦΥΓΗ – ΑΝΑΚΟΠΗ

Ύστερα από φορολογικό έλεγχο που έγινε στην ατομική επιχείρηση του Α στις 7.05.2017, διαπιστώθηκαν δύο παραβάσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, λόγω μη έκδοσης του προβλεπόμενου στοιχείου, σε δύο συναλλαγές ύψους 40.000€ και 70.000€, οι οποίες είχαν διενεργηθεί κατά τα έτη 2014 και 2015 αντίστοιχα. Με βάση τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου, ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών επέβαλε στον Α, για τις προαναφερθείσες παραβάσεις, φόρο ύψους 40.000€ και 80.000€ αντίστοιχα και οι σχετικές πράξεις κοινοποιήθηκαν στον τελευταίο στις 6.07.2016. Ακολούθως, ένα έτος μετά, στις 1.08.2017 βεβαιώθηκαν με πράξη του Προϊστάμενου της ΔΟΥ οι εν λόγω οφειλές. Ας σημειωθεί ότι ο Α έχει ένα ακίνητο στην Ζυρίχη που δεν εμφανίζεται στο Ε9 το οποίο επιθυμεί να πωλήσει για να πληρώσει δαπανηρή εγχείρηση του τέκνου του και το οποίο απαιτεί φορολογική ενημερότητα την οποία αρνείται να του χορηγήσει η ΔΟΥ άνευ εξόφλησης των προστίμων.

Ερωτάται:

Α) Με ποιο ένδικο βοήθημα, ενώπιον ποιού δικαστηρίου, κατά ποίων πράξεων και εντός ποια προθεσμίας θα μπορούσε ο Α να ζητήσει την παροχή οριστικής δικαστικής προστασίας; Απ) Ένδικο βοήθημα: Προσφυγή (άρθρο 1 ΚΦΔ και 63/ΚΔΔικ). Δικαστήριο: αρ 6 παρ. 2 στ.β'/ΚΔΔ.

Συνεπώς: i) Για πρόστιμο 40.000€, είναι το Μονομελές, ii) για πρόστιμο ύψους 70.000€, είναι το Τριμελές. Ως προς τη δυνατότητα άσκησης κοινού ενδίκου βοηθήματος: 122/ΚΔΔ, συναφείς πράξεις, παράβαση του ίδιου κανόνα δικαίου και στα ίδια πραγματικά περιστατικά) θα εκδικασθεί από το Τριμελές (ως ανώτερο αρ. 121 ΚΔΔικ). Προθεσμία, αρ. 66 /ΚΔΔικ: 30 ημέρες από την κατά το νόμο κοινοποίηση ή γνώση, άρα από 7-7 έως 7-8 αλλά αναστολή προθεσμίας από 1-31 Αυγούστου αρ. 61 ΚΔΔικ.

Β) Ποιες θα είναι οι συνέπειες εάν ο Α δεν ασκήσει την, προβλεπόμενη από το νόμο (άρθρο 63 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας), ενδικοφανή προσφυγή κατά των ανωτέρω πράξεων, αλλά, αντί αυτής, ασκήσει, στις 05.12.2016, αίτηση θεραπείας;

Απ) Η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής (αίτηση θεραπείας), αντί της προβλεπόμενης ενδικοφανούς, μπορεί μόνο να διακόψει την προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος αλλά όχι να αντικαταστήσει. Όμως στις φορολογικές, η αίτηση θεραπείας δεν διακόπτει την προθεσμία άσκησης της προσφυγής αρ. 67 ΚΔΔικ. Συνεπώς θα απορριφθεί ως απαράδεκτη λόγω μη άσκησης της προβλεπόμενης από το νόμο ενδικοφανούς προσφυγής και όχι ως εκπρόθεσμη. Αν ο Προϊστάμενος Δ.Ο.Υ δεν ενημέρωσε τον Α για την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής, τότε παραδεκτή η προσφυγή στο δικαστήριο απευθείας βάσει του αρ. 63 παρ. 3, όμως εντός της νόμιμης προθεσμίας των 30 ημερών κοινοποίηση ή γνώση.

Γ) Μπορεί ο Α να προβάλει ενώπιον του αρμοδίου δικαστηρίου, ως λόγο παρανομίας, την παραβίαση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης; Εάν δεν προβάλει αυτό τον λόγο, μπορεί να το εξετάσει το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως;

Απ) ο Α μπορεί να προβάλει, ως λόγο ακυρώσεως την παραβίαση του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης(παραβίαση τύπου ή διαδικασίας αρ. 6 ΚΔΔιαδ) εφόσον αποδείξει πως οι τυχόν ισχυρισμοί που θα προέβαλε ενώπιον του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. σε προηγούμενη ακρόαση θα ασκούσαν ουσιώδη επιρροή στην κρίση της φορολογικής αυτής αρχής για την έκδοση των σχετικών προστίμων ή για το περιεχόμενό τους αρ. 79 παρ. 5 β ΚΔΔικ . Το δικαστήριο δεν μπορεί να εξετάσει την προηγούμενη ακρόαση αυτεπαγγέλτως αρ. 79 παρ. 5 α ΚΔΔικ αλλά μόνο για παραβίαση δεδικασμένου.

Δ) Με ποιο ένδικο βοήθημα μπορεί να ζητήσει προσωρινή δικαστική προστασία κατά της πράξης επιβολής φόρων.

Απ) Βάσει αρ. 69 παρ. 2 ΚΔΔικ η προσφυγή αναστέλλει την εκτέλεση άρα δεν απαιτείται προσωρινή δικαστική προστασία

Ε) Ποια είναι η δικαστική προστασία οριστική και προσωρινή κατά της πράξης βεβαίωσης από την οικεία ΔΟΥ;

Κατάθεση ανακοπής κατά της πράξης ταμειακής βεβαίωσης αρ. 217 ΚΔΔικ και 73 ΚΕΔΕ, εντός προθεσμίας 30 ημερών από πλήρη γνώση 220 Κικ, η προθεσμία αναστέλλεται 1-31 Αυγούστου. Το περιεχόμενο της ανακοπής αφορά τη νομιμότητα της πράξης βεβαίωσης 224 ΚΔΔικ και όχι παρανομία του τίτλου βεβαίωσης (εν στενή έννοια βεβαίωση=πράξη προστίμου οικείας υπηρεσίας), εφόσον δεν έχει τελεσιδικήσει η προσφυγή, μπορεί να προτείνει και παρανομία του τίτλου. Παράλληλα προσωρινή δικαστική προστασία με κατάθεση αίτησης αναστολής αρ. 200 ΚΔΔικ κατά της πράξης βεβαίωσης. Προκειμένου να γίνει δεκτή η αίτηση αναστολής εκτελέσεως, ο Α πρέπει να επικαλεσθεί και να αποδείξει πως η άμεση εκτέλεση των προσβαλλόμενων διοικητικών πράξεων επιβολής φορολογικών προστίμων θα του προκαλέσει ανεπανόρθωτη βλάβη ή να ισχυριστεί πως η προσφυγή του κατά των δύο προστίμων είναι προδήλως βάσιμη. Επιπλέον σύμφωνα με το αρ. 203 ΚΔΔικ θα πρέπει να επισυνάψει κατάσταση παγκοσμίου εισοδήματος με ποινή απαραδέκτου. Το δικαστήριο μπορεί να κάνει δεκτή εν όλω ή εν μέρει την αίτηση και να διατάξει την ολική ή τη μερική αναστολή εκτέλεσης των προσβαλλόμενων πράξεων του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών, αλλά μπορεί και να εξαιρέσει περιουσιακά στοιχεία σύμφωνα με αρ. 202 παρ. 2 τα οποία μπορούν να δεσμευτούν. Η αίτηση αναστολής ασκείται οποτεδήποτε πριν την εκδίκαση της προσφυγής και την εκτέλεση της πράξης αρ. 202 παρ. . Παράλληλα μπορεί να και αίτηση προσωρινής ρύθμισης κατάστασης του αρ. 210 ΚΔΔικ για χορήγηση φορολογικής ενημερότητας.

Τέλος Σημειώσεων

Κωνσταντίνος Ν. Κατσανέβας - Δικηγόρος

Υπ. Δρ. Νομικής ΕΚΠΑ,

LLM Δημοσίου Δικαίου, Master2 Διοικητικού Δικαίου

LLM Δημόσιου Ευρωπαϊκού Δικαίου

Υπεύθυνος Επικοινωνίας ΕΑΝΔΑ